

Opgang

Tjeerd de Graaf
Opgang

Buijten & Schipperheijn Motief

Voorwoord

In mijn jaren als voorganger schreef ik een bonte verzameling aan openingscolumnns voor de gemeentebladen. Verhalen uit het dagelijks leven en hoe God, de Ene, daarin aanwezig is en mij uitdaagt.

Dit boek is een selectie van verhalen die mij na aan het hart liggen. Lang droomde ik ervan ze als boekje uit te brengen, want het was toch jammer de pareltjes maar één keer op te dienen. Maar in de levendige drukte van mijn bestaan had ik daarmee geen haast, tijd genoeg.

De kwetsbaarheid van het leven, een slopende terminale ziekte, bracht de benodigde urgentie. Plotseling stond de publicatie van dit boek hoog in de Top tien van mijn Bucket list.

Met de dood voor ogen krijgt alles een ander perspectief.

Ik ben dankbaar voor de mooie momenten, alle warme ontmoetingen en steun bij het harde werken. En hoop dat je door dit boek Inspiratie vindt, geraakt door de aanwezigheid van de Ene, je oorsprong en je toekomst.

Opeens is het dan zover, het boek is klaar. En het is nog mooier dan ik kon dromen. Want Willem Zijlstra, al 45 jaar mijn vriend door dik en dun in leven en geloof, voorzag tien verhalen van prachtige illustraties. Ik houd van zijn werk, het brengt de verhalen tot leven. Op de elf overgebleven bladzijden staan eigen teksten bij wijdingen en zegen, hertalingen en gedichten.

Dank aan Roel Ottow voor zijn prachtige toegewijde vormgeving.

En grote dank aan Carla; altijd, net als bij mijn preken, als kritische eerste lezer. Haar inbreng was en is onmisbaar.

Tjeerd de Graaf, *juni 2022*

Inhoud

Adem - 9
Zonsopgang - 10
Een kaarsje van 6 dubbeltjes - 13
Oost west, Thuis best - 14
Verwondering - 17
Tijd - 18
De hemel - 21
Stille Getuigen - 23
Wachten - 25
Doen - 27
Wakker op weg - 29
De Eerste Bladzij - 31
Sneeuw - 32
Souvenirs - 35
Kop over kop - 37
Herhaling - 39
Niets is zeker en zelfs dat niet - 41
Aanwezigheid - 43
Hoop - 45
'Taal zonder Woorden' - 46
Bidden met je ogen open... - 49
Nawoord en aanleiding - 51

Dromend
van terug in de tijd
ben ik terug
in ons kinderkuis

de oud
vertrouwde geuren
vale kleuren
van klein glas in lood

en troost
van huid op huid
strelend geluid
van haar zachte stem

Ik voel
mijn ziel verlangen
om hier en nu
dicht bij U
terug thuis te zijn

Adem

*Wanneer het stof terugkeert tot de aarde, waar het eerst ook was;
en de geestadem terugkeert naar God, die haar gegeven heeft. Prediker 12, 7*

Eindelijk heeft het weer eens lekker gevroren. Daken, auto's, bomen, het gras, alles is helder wit van de rijp. Ik ga vroeg op pad en eenmaal buiten zie ik mijn adem als een mistige wolk voor mij uitwaaiëren.

In een flits herinner ik mij hoe verbaasd ik daarover was als kind; lucht kan je immers niet zien. En nu, nu het koud is, zie ik ineens die witte wolk.

Adem kan je meestal niet zien en toch weet je dat die er is.

En levensadem, als een tijdloze verbinding met mijn oorsprong, mijn ziel. Bestaat dat, en hoe dan? Waar komt dat vandaan, waar gaat het heen? Kan je dat bewijzen, wetenschappelijk aantonen?

De Amerikaanse arts Duncan MacDougall probeerde het, 1907, in een bizar experiment. Door zes mensen voor, tijdens en na hun sterven te wegen.

Vier van hen werden lichter direct na overlijden, waarvan eentje 21 gram.

Vaak klinkt daarna die 21 gram als gewicht van de ziel. In 2003 verscheen een film met die titel en Bløf schreef een nummer '21 gram';

*Hoeveel weegt een ziel? En is dat veel? En als ie valt blijft ie dan heel?
Ergens in ons lijf brandt altijd licht, een vlam die drijft...*

Zoals adem op een koude winterdag zichtbaar bewijs van onzichtbare lucht is, zo zou deze bizarre proef een bewijs van onze levensadem, onze ziel leveren.

Mijn levensadem, mijn ziel komt niet uit het niets, zij heeft haar oorsprong in God;
*Dan formeert de Ene, God, de mens van stof uit de grond
en blaast de adem van leven in zijn neusgaten;
zo wordt de mens tot levende ziel. (Genesis 2, 7)*

Dat is wat ik geloof, daarvoor hoef ik geen bewijs, liever niet zelfs. Dat mystieke, het geheimenis, het spirituele geheim is grootser dan zeker weten wetenschap.

Het raakt mijn kern, mijn gevoel, verlangen, hoop, geloof en liefde.

Daarmee kan en wil ik leven, en daarna?

Daarna kom ik terug thuis in mijn oorsprong!

Zonsopgang

*Vanwaar de zon opgaat tot waar zij ondergaat,
zij geloofd de naam van de Ene. Psalm 113, 3*

Zuid-Frankrijk, zonovergoten velden vol met zonnebloemen, Tournesol noemen de Fransen deze zonzonaanbidder. Velden vol met stralend grootse bloemen die dag in dag uit meedraaien met de zon.

Bij zonsopgang staan ze netjes in het gelid, bloemen gericht naar het oosten. Overdag draaien de bloemen met de zon mee naar het westen, in de nacht draaien ze terug naar het oosten. En vrijwel altijd het hele veld bloemen met hun neuzen dezelfde kant op.

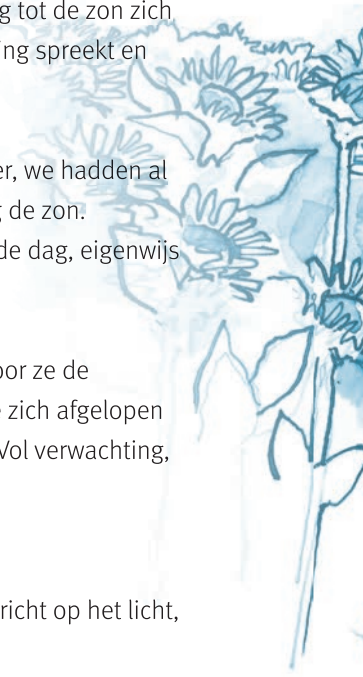
Vrijwel altijd, want als het zwaarbewolkt is en het regent, dan lijkt de bloemenzee plotseling in staat van opperste verwarring en diepe treurnis. Ze laten hun hoofd hangen en het lijkt wel ieder voor zich; de een staat naar het oosten, de ander naar het noorden, en weer een ander naar het zuiden.

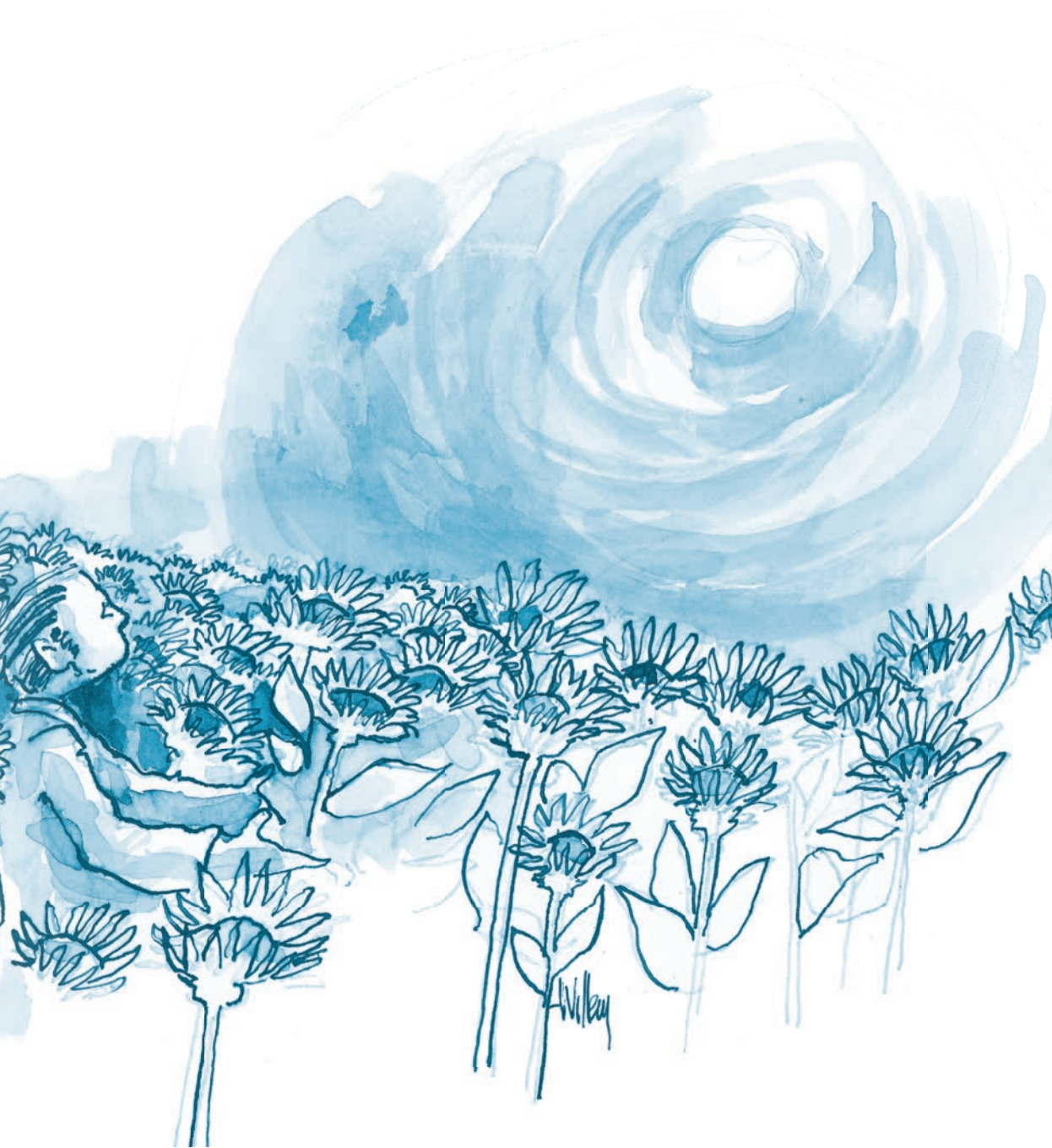
Het licht is weg en de gezamenlijke zonnewende is zoek, net zo lang tot de zon zich weer laat zien. Een schouwspel wat blijft verrassen, tot de verbeelding spreekt en grote schilders inspireert.

Afgelopen zomer ontdekte ik iets nieuws. Het was stralend weer, we hadden al heel wat velden met zonnebloemen gezien, allemaal netjes richting de zon. Plotseling zagen we een veld vol enorme bloemen die halverwege de dag, eigenwijs en vol verwachting naar het oosten oogden.

Wat bleek; deze zonnebloemen waren vrijwel uitgebloeid en voor ze de komende dagen hun kop definitief zouden laten hangen hadden ze zich afgelopen nacht voor een laatste keer eendrachtig naar het oosten gedraaid. Vol verwachting, als een hoopvol einde; de nieuwe dag vol stralend licht tegemoet. En zo waren ze blijven staan.

‘Vanwaar de zon opgaat tot waar zij ondergaat ...’ Ons leven gericht op het licht, gericht naar God, gericht naar de bron van onze inspiratie. Altijd weer een nieuwe dag, toekomst, uitzicht. Ook als het donker wordt, als het regent, als de nacht komt, misschien wel juist dan! Gericht op die stralende nieuwe morgen in het licht van God.

Een kaarsje van 6 dubbeltjes

*Het gekneusde riet zal hij niet breken
een verflauwende (vlaspit) vlam niet doven ... Jesaja 42, 3*

Tijdens onze vakanties in Frankrijk komt het regelmatig voor dat wij (Carla, ik en onze drie tieners) midden op een zomaar door-de-weekse snoeiwarme dag een, liefst oude, katholieke kerk binnenstappen. Aangetrokken door de stille koelte, de beelden en het vage kleurenlicht van de schitterende gebrandschilderde ramen. Meestal is het een kort bezoek; even stil zijn en de bijna tastbare aanwezigheid van zoveel geschiedenis met God ervaren.

En om samen in die grootse, eeuwenoude tijdloze stilte te bidden.

Samen bidden door allemaal een kaarsje aan te steken!

Vijf kaarsjes van zes dubbeltjes.

Kaarsjes om te bidden? Als je wilt bidden kan dat toch wel zonder kaarsje? Mijn gebed wordt toch niets meer waard, niet krachtiger door dat flakkerende vlammetje van zes dubbeltjes?

Met z'n vijven staan we rond het plateau met brandende kaarsjes. Alle vijf pakken we één kaarsje uit het rek, ik gooi tien franc in het bakje en we staren in het licht. We zeggen niets tegen elkaar, in de grote kerk is het muisstil. Vijf kaarsjes lichten op, vijf gebeden branden in ons hart. We vertellen elkaar niet wat we bidden, dat is iets tussen God en onszelf.

Maanden later, allang weer thuis, komt aan tafel ons kerkbezoek in Frankrijk ter sprake. En alle vijf herinneren we nog ons gebed.

Best bijzonder, want onze dagelijkse gebeden zijn vaak zo haastig en vluchtig.

Dáár zit voor mij een groot deel van de waarde van die kaarsjes. Eén kaarsje van zes dubbeltjes maakt ons gebed tot een moment van intense aandacht, tot een helder oplichtend vlaspitje dat nog urenlang blijft branden.

Het ritueel, de omgeving, mij verbonden voelen met God. En ik die in de nabijheid van 'de Ene' minutenlang in het flakkerende lichtje staar, vol bewust van het vlammetje, het gebed in mijn hart.

Een vlammetje wat niet meer dooft, bij mij niet en bij God niet. Ook niet als het kaarsje van zes dubbeltjes allang is opgebrand.

Oost west, Thuis best

In uw huis worden wij verkwikt,

U lest ons met een stroom van gaven. Psalm 36, 9

Nadat ik de krakende, enorme deur weer achter me gesloten heb sta ik in het bijna donker van de eeuwenoude kerk. Langzaam wennen mijn door het zomerlicht verwende ogen aan het schemerduister. Ik kijk om me heen en geniet van de sobere en toch rijke aankleding die mij in geuren en kleuren een lange geschiedenis aan geloofsverhalen vertelt.

Het is weldadig stil, af en toe klinkt de holle echo van een kuch, een voetstap, de heldere stem van een vragend kind. Ik ben hier niet alleen. Voorzichtig schuifel ik een bank in, sluit mijn ogen, zoek de stilte in te ademen om zelf ook stil te worden. In die grote, krachtige kerk voel ik mij even thuis bij God, heel even is er niets of niemand dan die Ene en ik. Adem van God waait door de kerk, door mijn ziel.

Ik doe mijn ogen weer open en kijk naar de andere bezoekers. Een gezin met kinderen die een kaarsje aansteken, vast vakantiegangers, zoals ik. In de bank voor mij een geknielde wat oudere vrouw. Ik zie hoe haar mond onuitgesproken woorden vormt, het lijkt of ze huilt in stilte. Ik hou er niet van anderen te begluren en kijk snel de andere kant op recht in de ogen van een keurige jongeman die rustig in één van de banken zit. Wat zou hij daar doen?

Ik weet niet hoeveel eeuwen deze kerk haar deuren al open heeft.
Wat een stil verdriet zal hier voor God zijn uitgestort.
Hoeveel dankbaarheid, boosheid, angst, eenzaamheid uitgesproken?
Ontelbare verrassende ontmoetingen tussen God en een mens.
Wat een leed, een blijdschap en geloof ligt hier bewaard.

Ik weet het, God woont niet in kerken, niet in boeken, niet in brandende kaarsjes, je kunt Hem overal ontmoeten, in de stilte, in de storm, in de ander. God kan zo onuitsprekelijk dichtbij zijn, overal en nergens. Toch vindt mijn hart in die kerk rust om de Ene te ontmoeten. Weer heel even thuis, zoals al zoveel mensen daar even thuis konden zijn. Thuis bij God, waar iedereen altijd welkom is. Na zo'n bezoek sta ik verkwikt, opgefrist met nieuwe moed en een vol hart buiten in het stralende licht, knipperend met mijn ogen, midden in mijn leven.